YHTEISÖJEN TUOMIOISTUIMEN TUOMIO (ensimmäinen jaosto)

14 päivänä heinäkuuta 2005 *

Asiassa C-57/02 P,

jossa on kyse EHTY:n tuomioistuimen perussäännön 49 artiklaan perustuvasta valituksesta, joka on pantu vireille 22.2.2002,

Compañía española para la fabricación de aceros inoxidables SA (Acerinox), kotipaikka Madrid (Espanja), edustajinaan asianajajat A. Vandencasteele ja D. Waelbroeck,

valittajana,

ja jossa vastapuolena on

Euroopan yhteisöjen komissio, asiamiehenään A. Whelan, avustajanaan barrister J. Flynn, prosessiosoite Luxemburgissa,

vastaajana ensimmäisessä oikeusasteessa,

* Oikeudenkäyntikieli: englanti.

YHTEISÖJEN TUOMIOISTUIN (ensimmäinen jaosto),

toimien kokoonpanossa: jaoston puheenjohtaja P. Jann sekä tuomarit A. Rosas, R. Silva de Lapuerta, K. Lenaerts ja S. von Bahr (esittelevä tuomari),

julkisasiamies: P. Léger,
kirjaaja: R. Grass,

ottaen huomioon kirjallisessa käsittelyssä esitetyn,

kuultuaan julkisasiamiehen 28.10.2004 pidetyssä istunnossa esittämän ratkaisuehdotuksen,

on antanut seuraavan

tuomion

1 Valituksessaan Compañía española para la fabricación de aceros inoxidables SA (Acerinox) (jäljempänä Acerinox) vaatii yhteisöjen tuomioistuinta kumoamaan Euroopan yhteisöjen ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen asiassa T-48/98, Acerinox vastaan komissio, 13.12.2001 antaman tuomion (Kok. 2001, s. II-3859; jäljempänä valituksenalainen tuomio), jossa ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin on vain osittain hyväksynyt sen nostaman kanteen, jossa vaadittiin EHTY:n perustamissopimuksen 65 artiklan mukaisesta menettelystä (Asia IV/35.814 — Seostelisä) 21 päivänä tammikuuta 1998 tehdyn komission päätöksen 98/247/EHTY (EYVL L 100, s. 55; jäljempänä riidanalainen päätös) kumoamista.

Tosiseikat

2 Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimessa nostetun kanteen tosiseikat, sellaisina kuin ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin on ne valituksenalaisessa tuomiossa esittänyt, voidaan tämän tuomion kannalta tiivistää seuraavalla tavalla.

3 Acerinox on Espanjan oikeuden mukaan perustettu yhtiö, joka toimii ruostumattoman teräksen alalla ja erityisesti levytuotteiden alalla.

4 Ammattilehdissä julkaistujen tietojen ja joidenkin kuluttajien kantelujen seurauksena Euroopan yhteisöjen komissio pyysi 16.3.1995 EHTY:n perustamissopimuksen 47 artiklan nojalla useita ruostumattoman teräksen tuottajia toimittamaan sille tietoja seostelisän nimellä tunnetusta yhteisestä hinnankorotuksesta, joka niiden väitettiin tehneen.

5 Seostelisä on seosteaineiden kurssien perusteella laskettava hinnanlisä, joka lisätään ruostumattoman teräksen perushintaan. Ruostumattomasta teräksestä valmistettujen tuotteiden tuottajien käyttämien seosteaineiden (nikkeli, kromi ja molybdeeni) osuus tuotantokustannuksista on erittäin suuri. Näiden aineiden kurssit vaihtelevat hyvin paljon.

6 Saatujen tietojen perusteella komissio lähetti 19.12.1995 väitetiedoksiannon (jäljempänä ensimmäinen väitetiedoksianto) 19 yritykselle, muiden muassa Acerinoxille.

7 Kun komissio oli toteuttanut joukon tarkastuksia paikan päällä, eräiden yritysten, muiden muassa Acerinoxin, asianajajat tai edustajat ilmoittivat joulukuussa 1996 ja tammikuussa 1997 komissiolle yritysten haluavan toimia sen kanssa yhteistyössä. Acerinox lähetti komissiolle tätä koskevan ilmoituksen 17.12.1996.

8 Komissio lähetti näille yrityksille 24.4.1997 uuden väitetiedoksiannon, joka korvasi 19.12.1995 lähetetyn väitetiedoksiannon.

9 Komissio teki riidanalaisen päätöksen 21.1.1998.

10 Päätöksen mukaan ruostumattoman teräksen seosteaineiden hinnat laskivat merkittävästi vuonna 1993. Tuottajien katteet pienenivät huomattavasti, kun nikkelin hinta nousi syyskuusta 1993 alkaen. Pystyäkseen vastaamaan tähän tilanteeseen suurin osa ruostumattomasta teräksestä valmistettujen levytuotteiden tuottajista sopi Madridissa 16.12.1993 pidetyssä kokouksessa (jäljempänä Madridin kokous), että ne nostavat hintojaan yhdenmukaisesti muuttamalla seostelisän laskennassa käytettäviä tekijöitä. Tässä tarkoituksessa tuottajat päättivät soveltaa 1.2.1994 lähtien seostelisää, joka lasketaan viimeksi vuonna 1991 käytössä olleella kaavalla siten, että kaikki tuottajat käyttävät seostelisän viitearvoina syyskuun 1993 viitearvoja, jolloin nikkelin hinta oli ennätyksellisen alhaalla.

11 Riidanalaisessa päätöksessä täsmennetään, että kaikki tuottajat sovelsivat uudelleen vahvistettujen viitearvojen perusteella laskettua seostelisää Euroopan myyntiinsä 1.2.1994 lähtien Espanjaa ja Portugalia lukuun ottamatta.

12 Riidanalaisen päätöksen 1 artiklassa komissio katsoi, että Acerinox, ALZ NV, Acciai speciali Terni SpA (jäljempänä AST), Avesta Sheffield AB (jäljempänä Avesta), Krupp Hoesch Stahl AG, josta on 1.1.1995 alkaen tullut Krupp Thyssen Nirosta GmbH, Thyssen Stahl AG, jonka nimi on 1.1.1995 alkaen Krupp Thyssen Nirosta GmbH ja Ugine SA, josta puolestaan on tullut Usinor SA (jäljempänä Usinor), olivat rikkoneet EHTY:n perustamissopimuksen 65 artiklan 1 kohtaa, Avesta joulukuusta 1993 alkaen marraskuuhun 1996 asti ja muut yritykset riidanalaisen päätöksen päivämäärään asti, muuttamalla ja soveltamalla yhteisesti seostelisän viitearvojen laskukaavaa. Komission mukaan tämän menettelytavan tavoitteena ja seurauksena on ollut sekä rajoittaa että vääristää tavanomaista kilpailua yhteismarkkinoilla.

13 Riidanalaisen päätöksen 2 artiklassa on määrätty seuraavat sakot:

— Acerinox: 3 530 000 ecua,

— ALZ NV: 4 540 000 ecua,

— AST: 4 540 000 ecua,

— Avesta: 2 810 000 ecua,

— Krupp Thyssen Nirosta GmbH: 8 100 000 ecua ja

— Usinor: 3 860 000 ecua.

Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimessa nostettu kanne ja valituksenalainen tuomio

14 Acerinox on nostanut ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimeen 13.3.1998 jättämällään kannekirjelmällä kanteen, jossa se vaati riidanalaisen päätöksen kumoamista itseään koskevilta osin ja toissijaisesti sille tässä päätöksessä määrätyn sakon määrän huomattavaa alentamista.

15 Valituksenalaisessa tuomiossa ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin on suurelta osin pysyttänyt riidanalaisen päätöksen.

16 Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin on valituksenalaisen tuomion 45 kohdassa todennut, että Acerinoxin on katsottava osallistuneen yhteistoimintajärjestelyyn, jonka tarkoituksena oli yritysten välillä Madridin kokouksessa sovittujen viitearvojen perusteella lasketun seostelisän soveltaminen (jäljempänä yhteistoimintajärjestely) muissa yhteisön jäsenvaltioissa kuin Espanjassa 16.12.1993 alkaen ja seostelisän soveltaminen Espanjassa viimeistään 14.1.1994 alkaen. Mainitun tuomion 64 kohdassa se totesi, että komissio on aivan oikein katsonut, että yhteistoimintajärjestely ei ollut luonteeltaan hetkellinen vaan, että se kesti riidanalaisen päätöksen tekemiseen saakka.

17 Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin on valituksenalaisen tuomion 91 kohdassa todennut myös, että Acerinoxille määrätyn sakon määrää ei voida pitää suhteettomana, kun otetaan huomioon rikkomuksen vakavuus. Se katsoi, että Acerinoxin menettely ei mahdollistanut sakon alentamista samassa määrin kuin Usinorin ja Avestan, jotka puolestaan olivat myöntäneet yhteistoiminnan olemassaolon.

18 Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin on sitä vastoin valituksenalaisen tuomion 141 kohdassa katsonut, että komissio oli loukannut yhdenvertaisen kohtelun periaatetta, koska se oli katsonut, että Acerinox ja kaksi muuta yritystä eivät olleet tuoneet esiin mitään sakkojen määräämättä jättämisestä tai lieventämisestä kartelleja

koskevissa asioissa annetussa komission tiedonannossa (EYVL 1996, C 207, s. 4; jäljempänä yhteistyötiedonanto) tarkoitettuja uusia seikkoja, vaikka ne olivatkin myöntäneet Madridin kokouksen olemassaolon. Mainitun tuomion 152 kohdassa ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin on katsonut, että kullekin näistä yrityksistä määrätystä sakosta oli myönnettävä 20 prosenttia alennusta riidanalaisessa päätöksessä myönnetyn 10 prosentin sijaan.

19 Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin alensi näin ollen Acerinoxille määrättyä sakkoa määräten sakoksi 3 136 000 euroa ja hylkäsi kanteen muilta osin.

20 Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin määräsi Acerinoxin vastaamaan omista oikeudenkäyntikuluistaan ja velvoitti sen korvaamaan kaksi kolmasosaa komission oikeudenkäyntikuluista. Se määräsi komission vastaamaan yhdestä kolmasosasta omia oikeudenkäyntikulujaan.

Asianosaisten vaatimukset ja kumoamisperusteet, joihin valituksen tueksi vedotaan

21 Acerinox vaatii, että yhteisöjen tuomioistuin

— kumoaa valituksenalaisen tuomion

— ensisijaisesti kumoaa riidanalaisen päätöksen tai ainakin alentaa huomattavasti sakon määrää taikka toissijaisesti palauttaa asian ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen käsiteltäväksi ja

— velvoittaa komission korvaamaan oikeudenkäyntikulut.

22 Komissio vaatii, että yhteisöjen tuomioistuin

— ensisijaisesti hylkää valituksen

— toissijaisesti siinä tapauksessa, että valituksenalainen tuomio kumotaan osittain, hylkää riidanalaisen päätöksen kumoamista koskevan vaatimuksen ja

— velvoittaa Acerinoxin korvaamaan oikeudenkäyntikulut.

23 Acerinox vetoaa valituksensa tueksi seuraaviin kuuteen perusteeseen:

— selvästi virheellinen tulkinta, josta on seurannut virhe valittajan väitettyä osallistumista yhteistoimintajärjestelyyn Espanjassa koskevissa perusteluissa

— väite, jonka mukaan samansuuntaista käyttäytymistä oli olemassa Espanjan ulkopuolella, on hylätty virheellisin perusteluin

— oikeudellinen virhe väitetyn kilpailusääntöjen rikkomisen keston arvioinnissa

— väitetyn kilpailusääntöjen rikkomisen kestoa koskevan väitteen hylkääminen perustelematta

— virhe sakon oikeasuhteisuutta koskevissa perusteluissa ja

— perustavanlaatuisten puolustautumisoikeuksien loukkaaminen sakon määrän alentamisen osalta.

Pyyntö, joka koskee huomautusten jättämistä julkisasiamiehen ratkaisuehdotuksesta ja toissijaisesti suullisen käsittelyn aloittamista uudelleen

24 Acerinox on pyytänyt yhteisöjen tuomioistuimeen 2.12.2004 jättämällään asiakirjalla ensisijaisesti lupaa jättää kirjallisia huomautuksia vastaukseksi julkisasiamiehen ratkaisuehdotukseen ja toissijaisesti, että yhteisöjen tuomioistuin määrää suullisen käsittelyn aloitettavaksi uudelleen työjärjestyksen 61 artiklan nojalla.

25 Acerinox haluaa esittää näkemyksensä mainitun ratkaisuehdotuksen kohdista, jotka koskevat yhtäältä valituksenalaisen tuomion 37 kohdassa mainitun telekopion, jonka Avesta oli lähettänyt 14.1.1994 tytäryhtiöilleen (jäljempänä tammikuun 1994 telekopio), todistusvoimaa ja toisaalta mainitun tuomion 90 kohdan perusteluja.

26 Tältä osin on todettava, että yhteisöjen tuomioistuimen perussäännön ja yhteisöjen tuomioistuimen työjärjestyksen mukaan asianosaisilla ei ole mahdollisuutta esittää huomautuksia vastaukseksi julkisasiamiehen ratkaisuehdotukseen (ks. asia C-17/98, Emesa Sugar, määräys 4.2.2000, Kok. 2000, s. I-665, 2 kohta). Näin ollen pyyntö, joka

koskee kirjallisten huomautusten jättämistä vastaukseksi julkisasiamiehen ratkaisuehdotukseen, on hylättävä.

27 Lisäksi yhteisöjen tuomioistuin voi omasta aloitteestaan tai julkisasiamiehen ehdotuksesta tai myös asianosaisten pyynnöstä määrätä työjärjestyksensä 61 artiklan mukaisesti suullisen käsittelyn aloitettavaksi uudelleen, jos se katsoo, että sillä ei ole riittävästi tietoa asiasta tai että asia olisi ratkaistava sellaisen väitteen perusteella, josta asianosaiset eivät ole saaneet tilaisuutta lausua (ks. asia C-470/00 P, parlamentti v. Ripa di Meana ym., tuomio 29.4.2004, Kok. 2004, s. I-4167, 33 kohta ja asia C-210/03, Swedish Match, tuomio 14.12.2004, Kok. 2004, s. I-11893, 25 kohta, ei vielä julkaistu oikeustapauskokoelmassa). Nyt käsiteltävänä olevassa asiassa yhteisöjen tuomioistuin julkisasiamiestä kuultuaan katsoo kuitenkin, että sillä on käytettävissään kaikki tiedot, jotka se tarvitsee esillä olevan valituksen ratkaisemiseen. Näin ollen pyyntö suullisen käsittelyn aloittamisesta uudelleen on hylättävä.

Valitus

Ensimmäinen valitusperuste

Asianosaisten lausumat

28 Ensimmäisessä valitusperusteessaan Acerinox moittii ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuinta siitä, että se on tulkinnut selvästi virheellisesti Acerinoxin väitteitä, jotka koskivat sen osallistumista väitettyyn yhteistoimintajärjestelyyn Espanjassa ja siitä, että se on tältä osin perustellut valituksenalaisen tuomion virheellisesti.

29 Tämä valitusperuste koskee valituksenalaisen tuomion 37 ja 38 kohtaa, joissa ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin toteaa seuraavaa:

"37 Oikeudenkäyntiasiakirjoista — — ilmenee, kuten myös [riidanalaisen] päätöksen 33 perustelukappaleessa on korostettu, että Avesta oli ilmoittanut 14.1.1994 päivätyllä telekopiolla tytäryhtiöilleen, eli myös Espanjassa toimivalle tytäryhtiölleen, siitä, mitä mieltä eräät sen kilpailijat olivat siitä päivästä, jolloin seostelisää olisi sovellettava näiden kotimarkkinoilla. Erityisesti Acerinoxin osalta päätöksessä todetaan seuraavaa:

'Acerinox ilmoitti, että seostelisää sovelletaan 1 päivästä huhtikuuta 1994 alkaen (luitte oikein, huhtikuuta!)' ['Acerinox have announced that surcharges will be applied from 1st april 1994 (yes April !!!)'].

38 Kantaja ei kiistä tältä osin sitä vastaan esitettyjen väitteiden totuudenmukaisuutta, vaan väittää ainoastaan Avestan ilmoituksen osoittavan sitäkin suuremmalla syyllä, ettei Madridin kokouksen ajankohtana ollut olemassa sellaista sopimusta tai yhdenmukaistettua menettelytapaa, joka koskisi seostelisän eriaikaista soveltamista Espanjassa. Tällaista ilmoitusta voidaan kuitenkin pitää näyttönä siitä, että 14.1.1994 Acerinox oli joka tapauksessa ilmoittanut aikomuksestaan soveltaa seostelisää Espanjassa sen laskentatavan mukaisesti, josta asianomaiset yritykset olivat sopineet Madridin kokouksessa, ja että se oli näin ollen liittynyt yhteistoimintajärjestelyyn."

30 Acerinox väittää, että ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin on valituksenalaisen tuomion 38 kohdassa virheellisesti katsonut, että se ei ollut kiistänyt Avestan tammikuun 1994 telekopiossaan esittämien väitteiden totuudenmukaisuutta. Se korostaa, että se on nimenomaisesti kiistänyt tämän telekopion todistusvoiman ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimelle jättämässään kannekirjelmässä ja että valituksenalaisen tuomion perustelut pohjautuvat tältä osin todisteiden vääristyneeseen tulkintaan.

31 Komissio väittää, että tämä valitusperuste ei täytä tutkittavaksi ottamisen edellytyksiä ja että se on perusteeton. Komission mukaan se ei täytä tutkittavaksi ottamisen edellytyksiä, koska Acerinox väittää, että sellaisessa seikassa, joka tosiasiassa on tosiseikkoja koskeva arvio, on kyse riittämättömistä perusteluista.

32 Joka tapauksessa ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin on sen mukaan aivan oikein päätellyt mainitusta telekopiosta, että jos Acerinox epäröikin joulukuussa 1993, osallistuako yhteistoimintajärjestelyyn Espanjassa, sen epäilykset olivat haihtuneet tammikuusta 1994 lukien.

Yhteisöjen tuomioistuimen arviointi asiasta

33 On todettava, että ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimelle riidanalaisesta päätöksestä jättämässään kannekirjelmässä Acerinox kirjoittaa tammikuun 1994 telekopion sisällöstä, että "tämän kantajan 'ilmoituksen' sisältävä tieto, joka sekin olisi ollut epäjohdonmukainen muun teollisuusalan omaksumaan asenteeseen nähden, ei pitänyt paikkaansa. Mitään tällaista 'ilmoitusta' ei ollut tehty".

34 Näin ollen jo itse Acerinoxin ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimelle jättämän kannekirjelmän sanamuodosta ilmenee, että Acerinox on kiistänyt sitä vastaan mainitussa telekopiossa esitettyjen väitteiden totuudenmukaisuuden. Tästä seuraa, että todetessaan päinvastaista ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin on esittänyt Acerinoxin kannan väärin.

35 Tammikuun 1994 telekopio on kuitenkin ollut keskeinen todiste, jolla on pyritty osoittamaan, että Acerinox on osallistunut yhteistoimintajärjestelyyn Espanjan markkinoilla.

36 Näin ollen on katsottava, kuten julkisasiamies on todennut ratkaisuehdotuksensa 38 kohdassa, ettei ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin voinut pitää tammikuulle 1994 päivättyä telekopiota todisteena selittämättä, mistä syystä sitä, että Acerinox oli riitauttanut tämän telekopion, ei hyväksytty. Jättäessään vastaamatta Acerinoxin tältä osin esittämään väitteeseen ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin on laiminlyönyt EHTY:n tuomioistuimen perussäännön 30 artiklan ja 46 artiklan ensimmäisen kohdan mukaisen perusteluvelvollisuuden noudattamisen.

37 Acerinoxin ensimmäinen valitusperuste on siten hyväksyttävä siltä osin kuin se koskee sen osoittamista, että valituksenalaisesta tuomiosta puuttuvat perustelut Acerinoxin osallistumisesta yhteistoimintajärjestelyyn Espanjassa.

38 Tästä seuraa, että valituksenalainen tuomio on kumottava siltä osin kuin siinä todetaan Acerinoxin osallistuneen yhteistoimintajärjestelyyn Espanjan markkinoilla sillä perusteella, että kyseinen yritys ei olisi kiistänyt sitä vastaan tammikuun 1994 telekopiossa esitettyjen väitteiden totuudenmukaisuutta.

39 Koska valituksenalainen tuomio kumotaan kuitenkin näin vain osittain, valitusperusteiden tutkimista on jatkettava.

Toinen valitusperuste

Asianosaisten lausumat

40 Toisessa valitusperusteessaan Acerinox moittii ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuinta siitä, että ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin ei ole riittävästi perustellut sitä, että se on hylännyt väitteen, jonka mukaan Acerinoxin toiminta Espanjan ulkopuolella oli pelkästään samansuuntaista käyttäytymistä eikä yhdenmukaistetun menettelytavan täytäntöönpanoa.

41 Acerinoxin mukaan ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin on aivan oikein valituksenalaisen tuomion 42 kohdassa todennut, että se on soveltanut seostelisää eri jäsenvaltioissa eri aikaan. Kuitenkin sekä riidanalaisessa päätöksessä että itse valituksenalaisessa tuomiossa korostetaan sen mukaan useassa kohdassa, että Madridin kokouksen päämäärä oli sitä vastoin nostaa samanaikaisesti tämän seostelisän hintaa.

42 Acerinox katsoo, että sen väitettä, jonka mukaan sen menettely ilmensi pelkästään mukautumista markkinaolosuhteisiin eikä se ollut seurausta yritysten välisestä yhteistoiminnasta, on arvioitava nämä seikat huomioon ottaen.

43 Acerinox katsoo, että ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin ei ole valituksenalaisen tuomion 43 kohdassa osoittanut vaadittua syy-yhteyttä Madridin kokouksen ja Acerinoxin markkinakäyttäytymisen välillä ja että se ei ole siten perustellut riittävästi toteamustaan Acerinoxin väitetystä osallistumisesta kilpailusääntöjen rikkomiseen Espanjan ulkopuolella. Yhteisöjen tuomioistuimen on näin ollen Acerinoxin mukaan jätettävä tämä toteamus huomiotta.

44 Komissio tuo esiin, että ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin hylkäsi Acerinoxin väitteen sellaisten tosiseikkojen perusteella, joita yhteisöjen tuomioistuin ei voi uudelleen arvioida, kuten se, että Acerinox oli ollut paikalla Madridin kokouksessa, Acerinoxin asenne tässä kokouksessa eli se, että se ei ollut ottanut etäisyyttä muihin kokouksen osallistujiin sekä se, että seostelisää oli tosiasiallisesti sovellettu useissa jäsenvaltioissa ja tämän seostelisän soveltamisajankohdat. Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin on komission mukaan siten todennut, että Acerinoxin näissä viimeksi mainituissa soveltama hinnoittelu ei ollut seurausta sopeutumisesta markkinoilla havaittuun käyttäytymiseen, vaan yhteistoiminnasta.

45 Komissio katsoo, että ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen valituksenalaisen tuomion 41–43 kohdassa esittämä pohdinta osoittaa joka tapauksessa selvästi syy-yhteyden olemassaolon Madridin kokouksesta seuraavan yhteistoiminnan ja Acerinoxin markkinakäyttäytymisen välillä. Tätä yhteyttä ei saata kyseenalaiseksi se, että viimeksi mainittu on pannut seostelisät täytäntöön hieman myöhemmin kuin oli suunniteltu.

Yhteisöjen tuomioistuimen arviointi asiasta

46 Ensinnäkin ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin on valituksenalaisen tuomion 30 kohdassa oikein esittänyt todistustaakan jakautumista koskevan säännön sellaisessa tilanteessa, jossa on todettu, että yritykset ovat osallistuneet kokouksiin, joiden luonne on selvästi kilpailunvastainen. Se on siten asiassa C-199/92 P, Hüls vastaan komissio, 8.7.1999 annettuun tuomioon (Kok. 1999, s. I-4287, 155 kohta) ja asiassa C-235/92 P, Montecatini vastaan komissio, 8.7.1999 annettuun tuomioon (Kok. 1999, s. I-4539, 181 kohta) nojautuen todennut, että yrityksen, jota syytetään, on esitettävä sellaisia seikkoja, joiden perusteella on mahdollista todeta, että sen osallistumisella mainittuihin kokouksiin ei ollut kilpailua rajoittavaa tarkoitusta ja osoitettava, että se on ilmoittanut kilpailijoilleen, että se osallistui näihin kokouksiin eri näkökulmasta kuin nämä kilpailijat.

47 Toiseksi ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin sovelsi tätä sääntöä käsiteltävänään olleen asian olosuhteisiin. Aivan ensimmäiseksi se totesi valituksenalaisen tuomion 31 kohdassa yhtäältä, ettei ollut kiistetty, että Acerinox osallistui Madridin kokoukseen ja toisaalta, että tässä kokouksessa tietyt ruostumattomasta teräksestä valmistettujen levytuotteiden valmistajat sopivat näiden tuotteiden lopullisen hinnan muodostavasta tekijästä EHTY:n perustamissopimuksen 65 artiklan 1 kohdan vastaisesti.

48 Tämän jälkeen ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin pohti, oliko Acerinox ottanut etäisyyttä mainitun kokouksen muihin osallistujiin ilmoittamalla aikomuksestaan olla soveltamatta seostelisää muissa jäsenvaltioissa kuin Espanjan kuningaskunnassa.

49 Tältä osin ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin totesi valituksenalaisen tuomion 41 kohdassa, että Acerinox ei ollut esittänyt näyttöä tällaisesta etäisyyden ottamisesta. Se on päinvastoin todennut Acerinoxin komission kysymyksiin vastauksena antamaan ilmoitukseen nojautuen, että Acerinox ei ole väittänyt, että se olisi omaksunut Madridin kokouksessa seostelisän soveltamisessa saman

lähestymistavan, jonka se oli omaksunut Espanjan osalta, vaan se on todennut, että "enemmistö läsnäolijoista kannatti seostelisän mahdollisimman nopeaa soveltamista". Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin on mainitun tuomion 42 kohdassa täsmentänyt, että Acerinox on sen jälkeen soveltanut seostelisää eri Euroopan maissa eri aikoina helmikuun ja toukokuun 1994 välisenä aikana.

50 Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin päättelee tästä valituksenalaisen tuomion 43 kohdassa, että Acerinox ei voi perustellusti väittää, että sen toteuttama seostelisien mukauttaminen muiden kyseisillä markkinoilla toimivien valmistajien soveltamiin seostelisiin perustuisi pelkästään samansuuntaiseen käyttäytymiseen, koska tätä mukauttamista oli edeltänyt asianomaisten yritysten välinen yhteistoiminta, jonka tarkoituksena oli samojen viitearvojen käyttäminen ja soveltaminen seostelisän laskukaavassa.

51 Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin on todennut valituksenalaisen tuomion 45 kohdassa, että Acerinoxin on katsottava osallistuneen yhteistoimintajärjestelyyn siltä osin kuin yhteistoimintajärjestely koski seostelisän soveltamista muissa jäsenvaltioissa kuin Espanjassa.

52 Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen pohdinnasta ilmenee, että se on soveltanut tämän tuomion 46 kohdassa toistettua oikeussääntöä oikein. Se on siten ennen sen mahdollisuuden hylkäämistä, että seostelisän soveltaminen olisi samansuuntaisen käyttäytymisen ilmentymä, todennut ensinnäkin, että Acerinox on osallistunut luonteeltaan selvästi kilpailun vastaiseen kokoukseen, toiseksi, että kyseinen yritys ei ole toimittanut todisteita, jotka osoittaisivat, että se oli ottanut etäisyyttä tämän kokouksen tavoitteisiin, jotka koskivat seostelisän laskemista ja sen käyttöä ja kolmanneksi, että Acerinox on soveltanut mainitussa kokouksessa sovitun kaavan mukaista seostelisää.

53 Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin on siten todennut, että Madridin kokouksen ja Acerinoxin käyttäytymisen muissa jäsenvaltioissa kuin Espanjassa välillä on yhteys ja näin ollen se on täysin perustellut päätelmänsä, jonka mukaan kyseisen yrityksen on katsottava osallistuneen yhteistoimintajärjestelyyn näissä valtioissa.

54 Tästä seuraa, että toinen valitusperuste on hylättävä perusteettomana.

Kolmas valitusperuste

Asianosaisten lausumat

55 Kolmannessa valitusperusteessaan Acerinox moittii ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuinta virheellisen oikeudellisen perusteen soveltamisesta väitetyn kilpailusääntöjen rikkomisen keston arvioinnissa.

56 Koska ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin on katsonut valituksenalaisen tuomion 64 kohdassa, että komissio on voinut perustellusti katsoa, että kilpailusääntöjä rikottiin tammikuuhun 1998 saakka, eikä se ole maininnut minkäänlaisen osapuolten välisen yhteistoiminnan olemassaoloa vuoden 1994 ensimmäisten kuukausien jälkeen, vaikka yhteistoimintajärjestelyn oli väitetty loppuneen, ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin on Acerinoxin mukaan soveltanut väärin yhteisöjen tuomioistuimen tähän asiaan liittyvää oikeuskäytäntöä, johon on viitattu mainitun tuomion 63 kohdassa. Kilpailusääntöjen rikkomisen kesto, jos niitä edes on rikottu, on valittajan mukaan rajoittunut vuoden 1994 ensimmäiseen vuosipuoliskoon.

57 Mainitusta oikeuskäytännöstä ilmenee valittajan mukaan, että EY:n perustamissopimuksen 85 artiklassa (josta on tullut EY 81 artikla) esitettyjen sääntöjen rikkominen ja vastaavasti EHTY:n perustamissopimuksen 65 artiklassa esitettyjen sääntöjen rikkominen jatkuu vain siinä tapauksessa, että kyseessä olevien yritysten välillä on edelleen tiettyä yhteistoimintaa. Valittajan mukaan ei kuitenkaan ole millään tavalla näytetty, että kyseessä olevat yritykset olisivat arvioineet seostelisää säännöllisesti uudelleen ja koordinoineet sitä.

58 Komissio väittää, että kolmas valitusperuste perustuu virheellisiin lähtökohtiin, koska mitään valituksenalaisen tuomion kohtaa ei voida sen mukaan tulkita toteamukseksi siitä, että yhteistoimintajärjestely olisi lakannut olemasta voimassa joitakin kuukausia vuoden 1994 alun jälkeen.

59 Komission mukaan ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin on aiheellisesti valituksenalaisen tuomion 61 kohdassa katsonut, että sille, että Acerinox on käyttänyt Madridin kokouksessa sovittuja viitearvoja koko kyseessä olevan ajanjakson ajan, ei ole muuta selitystä kuin se, että yritysten välillä oli ollut yhteistoimintaa, joka on jatkunut vuoden 1994 ensimmäisten kuukausien jälkeen.

Yhteisöjen tuomioistuimen arviointi asiasta

60 Tältä osin riittää, kun todetaan, että toisin kuin Acerinox väittää, ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin ei ole katsonut, että yhteistoimintajärjestely oli lopetettu ennen riidanalaisen päätöksen tekemistä 21.1.1998. Päinvastoin valituksenalaisen tuomion 60, 61, 63 ja 64 kohdasta ilmenee, että ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen mukaan yhteistoimintajärjestely on jatkunut tämän päätöksen tekemiseen saakka.

61 Valituksenalaisen tuomion 60 kohdassa ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin on todennut, että mainittuun päivään saakka Acerinox ja muut yritykset ovat jatkaneet Madridin kokouksessa sopimiensa viitearvojen soveltamista. Saman tuomion 61 kohdassa ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin on todennut, että Acerinoxin syyksi luettu kilpailusääntöjen rikkominen johtui siitä, että seostelisän määrä vahvistettiin sellaisen laskukaavan perusteella, jossa käytetyt viitearvot olivat samat kuin sen kilpailijoiden käyttämät arvot ja ne oli määritetty yhteisesti yhteistoiminnassa muiden valmistajien kanssa. Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin päättelee tästä, että sille, että Acerinox on käyttänyt näitä viitearvoja soveltamassaan seostelisän laskukaavassa, ei ole muuta selitystä kuin se, että yritysten välillä oli ollut yhteistoimintaa.

62 Valituksenalaisen tuomion 63 kohdassa ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin on todennut, että yritysten välisen yhteistoimintajärjestelyn vaikutukset jatkuivat riidanalaisen päätöksen tekemiseen saakka eikä tätä järjestelyä ollut edes varsinaisesti lopetettu. Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin on päätellyt tästä mainitun tuomion 64 kohdassa, että koska Acerinox ei ollut luopunut soveltamasta Madridin kokouksessa sovittuja viitearvoja ennen riidanalaisen päätöksen tekemistä, komissio on voinut perustellusti katsoa, että kilpailusääntöjä rikottiin kyseiseen päivään saakka.

63 Näin ollen on katsottava, kuten julkisasiamies on ratkaisuehdotuksensa 107 kohdassa todennut, että Acerinoxin väite, jonka mukaan ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin on soveltanut väärin yhteisöjen tuomioistuimen oikeuskäytäntöä, joka koskee kilpailusääntöjen soveltamista yhteistoimintajärjestelyyn, joka on varsinaisesti lopetettu, on joka tapauksessa tehoton, koska se perustuu virheelliseen lähtökohtaan siitä, että yhteistoimintajärjestely olisi lopetettu vuoden 1994 aikana.

64 Kolmas valitusperuste on näin ollen hylättävä perusteettomana.

Neljäs valitusperuste

Asianosaisten lausumat

65 Neljännessä valitusperusteessaan, joka koskee valituksenalaisen tuomion 62 kohtaa, Acerinox moittii ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuinta siitä, että ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin ei ole perustellut sitä, että se on hylännyt väitteen, jonka mukaan heinäkuussa 1994 nikkelin hinta oli saavuttanut alkuperäisen tasonsa, joten moititulla yhdenmukaistetulla menettelytavalla ei ollut minkäänlaista vaikutusta tästä päivämäärästä lukien.

66 Acerinox tuo esiin, että on selvää, että seostelisän laskukaava oli ollut käytössä 25 vuotta. Kun otetaan huomioon, että mainitun käytännön tarkoitus oli vain muuttaa aiemmin olemassa olevan seostelisän kynnysarvoa sitä laskemalla on merkitystä sillä, että nikkelin hinta saavutti heinäkuun 1994 kuluessa tason, jolle tämä arvo aiemmin oli asetettu. Acerinoxin mukaan nimittäin yhdenmukaistetun menettelytavan, joka koostui siitä, että kynnysarvoa laskettiin, vaikutukset ovat automaattisesti tuona päivänä lakanneet, koska aiemmin olemassa olevan kaavan mukaista seostelisää voitiin joka tapauksessa soveltaa.

67 Komissio väittää, että Acerinox ei voi tyytyä toteamaan, että seostelisää olisi ollut joka tapauksessa maksettava, olipa sen peruste ennen yhteistoimintajärjestelyn käyttöönottoa käytetty menetelmä tai sen jälkeinen menetelmä. Se, että nikkelin kurssi heinäkuussa 1994 ja seostelisän aiempi kynnysarvo vastasivat toisiaan, johtuu komission mukaan suhdanneoikusta ja riippuu nikkelin markkinoiden kehityksestä. Komission mukaan merkitystä on sillä, että oli nikkelin kurssi mikä tahansa, uuden seostelisän laskentamenetelmän mukainen seostelisä on aina ollut suurempi kuin aikaisemman menetelmän mukaan maksettava seostelisä.

Yhteisöjen tuomioistuimen arviointi asiasta

68 Valituksenalaisen tuomion 62 kohdassa ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin on katsonut, että siltä osin kuin seosteaineiden viitearvot, joita kilpailusääntöjen rikkominen koski, eivät muuttuneet, nikkelin hinnan asettuminen tiettynä päivänä "vanhalle tasolleen" ei merkinnyt sitä, että kilpailusääntöjen rikkomisella ei ollut enää kilpailua rajoittavia vaikutuksia vaan pelkästään sitä, että tällainen hintojen kehitys oli otettava huomioon seostelisän määrää laskettaessa. Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin hylkäsi tästä syystä Acerinoxin väitteen merkityksettömänä.

69 Tältä osin on todettava, että ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin hylkäsi Acerinoxin väitteen siten, että se otti väitteeseen kantaa perustellen. Valituksenalaisen tuomion 62 kohdasta nimittäin ilmenee, että siitä, että nikkelin viitearvoa oli yhteistoimin laskettu, seurasi, että seostelisää sovellettiin, jos tämän raaka-aineen kurssi ylitti tämän uuden arvon. Acerinox ei kuitenkaan mitenkään selitä, mistä syystä nikkelin kurssin laskeminen heinäkuusta 1994 lähtien olisi estänyt yhteistoimintajärjestelyä vaikuttamasta.

70 Näin ollen ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin on aiheellisesti hylännyt Acerinoxin väitteen merkityksettömänä.

71 Näin ollen neljäs valitusperuste on hylättävä ilmeisen perusteettomana.

Viides valitusperuste

Asianosaisten lausumat

72 Viidennessä valitusperusteessaan Acerinox moittii ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuinta siitä, että se ei valituksenalaisen tuomion 90 kohdassa ole ottanut huomioon kunkin kyseessä olevan yrityksen painoarvoa sakon oikeasuhteisuuden arvioinnissa. Acerinox väittää erityisesti, että ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin ei ole ottanut huomioon sen väitettä, jonka mukaan ero sen prosentuaalisessa markkinaosuudessa ja Usinorin markkinaosuudessa, joka on 7 prosenttia, oli 65 prosenttia Acerinoxin markkinaosuudesta ja sitä oli näin ollen pidettävä huomattavan suurena. Lisäksi se, että tämä ero oli luonteeltaan huomattava, oli vain yksi peruste, jolla on merkitystä asetuksen N:o 17 15 artiklan 2 kohdan ja EHTY:n perustamissopimuksen 65 artiklan 5 kohdan mukaisesti määrättävien sakkojen laskennassa sovellettavat suuntaviivat sisältävän komission tiedonannon (EYVL 1998, C 9, s. 3; jäljempänä suuntaviivat) mukaisen vaihtelemisen soveltamiselle. Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin on näin ollen perustellut arviotaan Acerinoxille määrätyn sakon oikeasuhteisuudesta riittämättömästi.

73 Komissio väittää, että 65 prosentin prosenttiosuus on harhaanjohtava ja että ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin on aivan oikein katsonut, että komissio ei ollut tehnyt arviointivirhettä katsoessaan, että kyseessä olevien yritysten markkinaosuuksien ero ei ollut huomattava ja että se ei oikeuttanut sakkojen määrän vaihtelemiseen.

Yhteisöjen tuomioistuimen arviointi asiasta

74 Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin on tarkastanut, että komission sakon määrän vahvistamisessa käyttämä menetelmä on ollut perusteltu ja viitannut valituksenalaisen tuomion 77 kohdassa suuntaviivoihin. Se on todennut valituksenalaisen tuomion 78 ja 81 kohdassa, että komissio oli määrittänyt sakon määrän lähtökohdan mainittujen suuntaviivojen mukaisesti rikkomuksen vakavuuden perusteella.

75 Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin on valituksenalaisen tuomion 90 kohdassa todennut komission päätöksestä olla vaihtelematta tätä määrää kyseessä olevien yritysten mukaan, että komissio oli voinut asianmukaisesti käyttää perusteena muun muassa mainittujen yritysten kokoa ja niiden taloudellista valtaa ja todeta, että kaikki yritykset olivat suuria yrityksiä, sen jälkeen kun se oli ensin todennut, että kyseessä olevien kuuden yrityksen osuus eurooppalaisesta ruostumattomasta teräksestä valmistettujen lopputuotteiden tuotannosta oli yli 80 prosenttia.

76 Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin on samassa 90 kohdassa täsmentänyt, että Acerinoxin tekemä vertailu sen oman markkinaosuuden, joka oli noin 11 prosenttia, ja Usinorin, AST:n ja Avestan, joista Usinorin osuus mainituista markkinoista oli noin 18 prosenttia, AST:n osuus 15 prosenttia ja Avestan osuus 14 prosenttia, markkinaosuuksien välillä ei osoita, että kyseiset yritykset olisivat olleet suuntaviivojen 1 kohdan A alakohdan kuudennessa alakohdassa tarkoitella tavalla "huomattavan erikokoisia", minkä vuoksi ne olisi eroteltava rikkomuksen vakavuutta arvioitaessa.

77 Tältä osin on viitattava suuntaviivoihin. Suuntaviivojen 1 kohdan A alakohdan kuudennesta alakohdasta ilmenee, että jos rikkomukseen syyllistyy useita yrityksiä, sen jälkeen kun sakon perusmäärä on määritetty rikkomuksen vakavuuden perusteella "voi tietyissä tapauksissa olla tarpeen vaihdella — — määritettyjä määriä,

jotta voitaisiin ottaa huomioon rikkomusten tapauskohtainen painoarvo ja siten kunkin yrityksen rikkomisen todellinen vaikutus kilpailuun erityisesti, kun samanlaisiin rikkomuksiin syyllistyneet yritykset ovat huomattavan erikokoisia".

78 Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin ei ole tehnyt minkäänlaista arviointivirhettä, kun se on katsonut, että Acerinoxin markkinaosuuden, joka on noin 11 prosenttia ja Usinorin, AST:n ja Avestan markkinaosuuksien, jotka ovat 14–18 prosenttia samoista markkinoista, välinen ero ei ollut huomattava ja kun se ei ole hyväksynyt 65 prosentin prosenttiosuutta, johon Acerinox vetosi. Kuten komissio nimittäin aiheellisesti väittää, tämä prosenttiosuus on harhaanjohtava, koska se antaa kyseisten yritysten markkinaosuuksien erosta suhteettoman merkittävän kuvan, joka perustuu asiaan liittymättömään vertailuun.

79 Lukuun ottamatta väitettä Usinorin ja Acerinoxin markkinaosuuksien välisen eron huomattavuudesta, Acerinox ei vetoa mihinkään muuhun perusteeseen, jolla suuntaviivojen 1 kohdan A alakohdan kuudennen alakohdan mukaisen sakkojen määrän vaihtelemisen voisi perustella.

80 Näin ollen on todettava, että ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin on perustellut oikein tekemänsä päätelmän, koska se on todennut, että ero kyseisten yritysten markkinaosuuksien välillä ei voinut olla perusteena Acerinoxille määrätyn sakon vaihtelemiselle ja se on aivan oikein katsonut, että sakon määrä ei ollut suhteettoman suuri.

81 Näin ollen viides valitusperuste on hylättävä perusteettomana.

Kuudes valitusperuste

Asianosaisten lausumat

82 Kuudennessa valitusperusteessaan Acerinox väittää, että ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin on tehnyt oikeudellisen virheen, kun se on kieltäytynyt myöntämästä sille yhtä suurta alennusta sille määrätyistä sakoista kuin muille yhteistoimintajärjestelyyn osallistuneille yrityksille on myönnetty sillä perusteella, että se on kiistänyt siihen kohdistetut väitteet, vaikka se onkin tehnyt komission kanssa yhteistyötä näihin yrityksiin verrattavissa olevalla tavalla. Tämä kieltäytyminen on Acerinoxin mukaan syrjivää ja siinä on kyse perustavanlaatuisten puolustautumisoikeuksien rikkomisesta.

83 Acerinox vetoaa siihen, että ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin on valituksenalaisen tuomion 139 kohdassa myöntänyt, että mainittujen yritysten komission kanssa tekemä yhteistyö oli asteeltaan keskenään verrattavissa tosiseikkojen, eli näiden yritysten Madridin kokoukseen osallistumisen, tässä kokouksessa käytyjen keskustelujen laadun ja seostelisän soveltamistoimenpiteiden paikkansapitävyyden tunnustamisen osalta. Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin on kuitenkin rajoittanut Acerinoxille sakoista myöntämänsä alennuksen 20 prosenttiin, vaikka Usinorin osalta tämä sama alennus on 40 prosenttia. Acerinox väittää, että ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen lähestymistapa johtaa siihen, että kyseessä olevia yrityksiä kohdellaan eri tavalla sen mukaan, miten ne ovat päättäneet käyttää puolutustautumisoikeuksiaan vastauksena väitetiedoksiantoon.

84 Komissio katsoo, että toisin kuin Usinor ja Avesta, jotka ovat tehneet yhteistyötä myöntäen osallistuneensa yhteistoimintaan, Acerinox ei voinut saada sakosta samaa alennusta, joka näille kahdelle muulle yritykselle oli myönnetty.

Yhteisöjen tuomioistuimen arviointi asiasta

85 Sen toteamiseksi, onko ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin tehnyt oikeudellisen virheen myöntäessään Acerinoxille määrätystä sakosta vähemmän alennusta kuin Usinorille ja Avestalle määrätyistä sakoista, on viitattava yhteisöjen tuomioistuimen oikeuskäytäntöön, joka koskee komission valtuuksien laajuutta alustavissa tutkintamenettelyissä ja hallinnollisissa menettelyissä puolustautumisoikeuksien noudattamisen varmistamisen tarpeen kannalta.

86 Asiassa 374/87, Orkem vastaan komissio, 18.10.1989 annetun tuomion (Kok. 1989, s. 3283, Kok. Ep. X, s. 231, 34 ja 35 kohta) mukaan komissiolla on oikeus velvoittaa yritys toimittamaan kaikki tarvittavat tiedot tämän yrityksen tiedossa mahdollisesti olevista seikoista, mutta se ei voi vaatia yritystä antamaan sellaisia vastauksia, joiden seurauksena sen olisi myönnettävä sellainen kilpailusääntöjen rikkominen, josta komission on hankittava selvitys.

87 Vaikka komissio ei voikaan pakottaa yritystä tunnustamaan osallisuuttaan kilpailusääntöjen rikkomiseen, ei kuitenkaan ole estettä sille, että se ottaa sakkojen määrästä päättäessään huomioon avun, jonka tämä yritys on oma-aloitteisesti sille antanut kilpailusääntöjen rikkomisen olemassaolon toteamista varten.

88 Tältä osin asiassa C-298/98 P, Finnboard vastaan komissio, 16.11.2000 annetusta tuomiosta (Kok. 2000, s. I-10157) ja erityisesti sen 56, 59 ja 60 kohdasta ilmenee, että komissio voi sakon määrästä päättämistä varten ottaa huomioon avun, jota kyseessä oleva yritys on sille antanut, jotta kilpailusääntöjen rikkomisen olemassaolo on ollut helpompi todeta ja erityisesti sen, että yritys on myöntänyt osallisuutensa kilpailusääntöjen rikkomiseen. Se voi myöntää yritykselle, joka on tällä tavalla auttanut sitä, huomattavan alennuksen tämän yrityksen sakon määrästä ja myöntää sille selvästi suuremman alennuksen kuin jollekin toiselle yritykselle, joka on tyytynyt siihen, että se ei ole kiistänyt niitä pääasiallisia väitteitä tosiseikoista, joihin komission väitteet perustuivat.

89 Kuten julkisasiamies on ratkaisuehdotuksensa 140 kohdassa todennut, on korostettava, että kilpailusääntöjen rikkomisen tunnustaminen on täysin vapaaehtoista yritykselle. Yrityksellä ei ole minkäänlaista pakkoa tunnustaa yhteistoimintajärjestelyä.

90 Näin ollen on katsottava, että se, että komissio on ottanut huomioon kyseisen yrityksen komission kanssa tekemän yhteistyön asteen, mihin myös kilpailusääntöjen rikkomisen tunnustaminen kuuluu, alemman sakon määrän määräämisessä, ei ole puolustautumisoikeuksien loukkaus.

91 Yhteistyötiedonanto ja erityisesti sen D-osa, jonka mukaan komissio voi myöntää yritykselle 10–50 prosenttia alennusta siihen sakkojen määrään, mikä sille olisi määrätty ilman yhteistyötä muun muassa, jos yritys ilmoittaa komissiolle, että se ei kiistä niiden seikkojen paikkansapitävyyttä, joihin komission esittämät syytökset perustuvat, on ymmärrettävä tämän suuntaisesti. Näin ollen kyseessä olevan yrityksen tekemän sellaisen yhteistyön laatu, josta voi seurata sakon alentaminen, ei rajoitu tosiseikkojen luonteen myöntämiseen, vaan siihen kuuluu myös kilpailusääntöjen rikkomiseen osallisuuden tunnustaminen.

92 Käsiteltävänä olevassa asiassa ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin on todennut valituksenalaisen tuomion 146 kohdassa, että riidanalaisen päätöksen mukaan ainoastaan Usinor ja Avesta tunnustivat yhteistoiminnan olemassaolon. Se on täsmentänyt, että tämän päätöksen mukaan Acerinox on tunnustanut yhteistoiminnan olemassaolon kieltäen itse osallistuneensa yhteistoimintaan, joten sen yhteistyö komission kanssa oli ollut rajoitetumpaa kuin Usinorin ja Avestan.

93 Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin on todennut valituksenalaisen tuomion 147 kohdassa, että vaikka Acerinox on myöntänyt niiden tosiseikkojen paikkansapitävyyden, joihin komissio on nojautunut, minkä perusteella Acerinoxille määrätyn sakon määrää voitiin alentaa 10 prosentilla, oikeudenkäyntiasiakirjoista ei kuitenkaan mitenkään ilmene, että se olisi myös nimenomaisesti tunnustanut osuutensa kilpailusääntöjen rikkomisessa.

94 Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin on valituksenalaisen tuomion 148 kohdassa yhteisöjen tuomioistuimen oikeuskäytäntöön nojautuen todennut, että alennuksen myöntäminen määrätystä sakosta on perusteltua vain, jos komissio on asianomaisen yrityksen käyttäytymisen vuoksi voinut todeta kilpailusääntöjen rikkomisen helpommin ja että tästä ei ole kyse silloin kun yritys kiistää väitetiedoksiantoon antamassaan vastauksessa osallistuneensa millään tavalla kilpailusääntöjen rikkomiseen.

95 Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin on valituksenalaisen tuomion 149 kohdassa aivan oikein päätellyt tästä, että komissio on perustellusti katsonut, että kun otetaan huomioon Acerinoxin väitetiedoksiantoon antama vastaus, viimeksi mainittu ei ole toiminut tavalla, jonka perusteella sakon määrää olisi ollut syytä alentaa lisää sen hallinnollisessa menettelyssä tekemän yhteistyön perusteella.

96 Kuudes valitusperuste on näin ollen hylättävä perusteettomana.

97 Kaikesta edellä esitetystä seuraa, että ainoastaan ensimmäinen Acerinoxin valituksensa tueksi esittämä peruste on perusteltu.

Valituksenalaisen tuomion osittaisen kumoamisen seuraukset

98 Yhteisöjen tuomioistuimen perussäännön 61 artiklan ensimmäisessä kohdassa määrätään, jos muutoksenhaku todetaan aiheelliseksi ja yhteisöjen tuomioistuin

kumoaa ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen päätöksen, se voi joko itse ratkaista asian lopullisesti, jos asia on ratkaisukelpoinen, tai palauttaa asian ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen ratkaistavaksi.

99 Käsiteltävänä olevassa asiassa asia on ratkaisukelpoinen siltä osin kuin kyse on Acerinoxin perusteesta, joka koskee sitä, että sen osallistumisesta kilpailusääntöjen rikkomiseen Espanjan markkinoilla ei ole todisteita ja erityisesti siltä osin kuin on kyse siitä, että tammikuun 1994 telekopio ei ole todistusvoimainen.

Asianosaisten lausumat

100 Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimessa Acerinox on väittänyt, että vaikka se osallistuikin Madridin kokoukseen, se kieltäytyi tässä kokouksessa liittymästä yhteiseen seostelisää koskevaan järjestelmään ja näin ollen se ei ole koskaan ollut osallisena missään tämän seostelisän soveltamista koskevassa sopimuksessa. Acerinoxin mukaan tammikuun 1994 telekopio, josta riidanalaisen päätöksen 33 perustelukappaleen mukaan ilmenee, että "Acerinox ilmoitti, että seostelisää sovelletaan 1 päivästä huhtikuuta 1994 alkaen (luitte oikein, huhtikuuta!)", ei ole mikään todiste sen osallistumisesta yhteistoimintajärjestelyyn erityisesti Espanjan markkinoilla.

101 Acerinox ottaa kantaa tähän telekopioon ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimelle jättämässään kannekirjelmässä seuraavasti:

"Tämän [Acerinoxin] 'ilmoituksen' sisältävä tieto, joka sekin olisi ollut epäjohdonmukainen muun teollisuusalan omaksumaan asenteeseen nähden, ei pitänyt paikkaansa. Mitään tällaista 'ilmoitusta' ei ollut tehty. — — ainoa maa, jossa Acerinox julkaisi julkista hinnastoa ja jossa se siis 'ilmoitti' hintansa oli Espanja. On selvää, että tätä hinnastoa ei ole millään tavalla muutettu ennen 20.5.1994, jolloin

kantaja ilmoitti komissiolle ja asiakkailleen päätöksestään yhdenmukaistaa seostelisänsä kesäkuusta 1994 alkaen sen muissa jäsenvaltioissa olevien kilpailijoiden jo helmikuusta alkaen käyttämän seostelisän kanssa."

102 Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimelle antamassaan vastauskirjelmässä Acerinox lisää, että sanat, joita sen mainitussa telekopiossa väitetään käyttäneen "vahvistavat pikemminkin sen, että mitään sopimusta tai yhdenmukaistettua menettelytapaa, joka olisi koskenut sen siirtämistä, että kantaja soveltaa lisää, ei ollut. On selvää, että tieto oli väärä. Jos olisi ollut mikä tahansa sopimus tai yhdenmukaistettu menettelytapa, voisi kuvitella, että ilmoitus pitäisi paikkansa."

Yhteisöjen tuomioistuimen arviointi asiasta

103 On todettava, kuten julkisasiamies on ratkaisuehdotuksensa 200 kohdassa todennut, että kun kysymys on kilpailusääntöjen rikkomista koskevasta oikeudenkäynnistä, komission on esitettävä selvitys niistä kilpailusääntöjen rikkomisista, jotka se on katsonut tapahtuneeksi, ja toimitettava oikeudellisesti riittävä näyttö kilpailusääntöjen rikkomisen muodostavista seikoista.

104 Näin ollen on todettava, että komissio on esittänyt erinäisiä seikkoja, joita Acerinox ei ole kiistänyt:

— ensinnäkin komissio on täsmentänyt riidanalaisen päätöksen 21 kohdassa, että Acerinox vastasi Madridin kokouksen järjestämisestä ja että se kuului kokouksen osallistujiin

— toiseksi, kuten myös Acerinox on maininnut, Acerinox sovelsi seostelisää ja käytti samaa kaavaa, josta oli päätetty tässä kokouksessa, helmikuusta 1994 lukien Tanskassa ja sen jälkeen muissa jäsenvaltioissa vuoden 1994 maaliskuun ja kesäkuun välisenä aikana. Seostelisän soveltamista Espanjassa oli suunniteltu mainitun vuoden kesäkuulle

— lopuksi tammikuun 1994 telekopio, jonka Avestan edustaja on laatinut Madridin kokouksessa ja lähettänyt tämän kokouksen jälkeen, antaa ymmärtää, että Acerinox on yksi tähän kokoukseen osallistuneista yrityksistä ja että se on jo ilmaissut aikeensa soveltaa seostelisää.

105 Vaikka Acerinox kyseenalaistaa mainitusta telekopiosta tehdyn tulkinnan, se ei kiistä sen olemassaoloa eikä sitä, että telekopioon sisältyivät ne sanat, jotka siihen väitetään sisältyneen. Koska tämä telekopio on kuitenkin laadittu Madridin kokouksen perusteella ja koska siinä ilmoitettiin, että Acerinox oli ilmoittanut aikeensa soveltaa tässä kokouksessa sovittua seostelisää tammikuusta 1994 alkaen, komissio on perustellusti voinut katsoa, että se oli sellainen asiakirja, joka voi todistaa, että tämä yritys on osallistunut kilpailusääntöjen rikkomiseen.

106 Se, että tässä telekopiossa mainitut päivämäärät eivät vastaa niitä päivämääriä, jolloin Acerinox on todellisuudessa soveltanut seostelisää jäsenvaltioissa, ei ole riittävää asiakirjan hylkäämiseksi todisteena Acerinoxin ilmoittamasta aikomuksesta soveltaa sitä.

107 Kun otetaan huomioon tämän tuomion 104 kohdassa todetut tosiseikat, komissio on voinut arviointivirhettä tekemättä päätellä, että Acerinox oli osallistunut yhteis-

toimintajärjestelyyn kaikissa kyseessä olevissa jäsenvaltioissa Espanja mukaan lukien.

108 Edellä esitetystä seuraa, että Acerinoxin ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimessa kanteensa tueksi esittämä peruste, jonka mukaan tammikuun 1994 telekopiota ei voida pitää todisteena, joka osoittaisi sen osallistuneen mainittuun yhteistoimintajärjestelyyn, on perusteeton ja se on näin ollen hylättävä.

109 Näin ollen Acerinoxin kanne ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimessa on hylättävä siltä osin kuin se perustuu mainittuun kanneperusteeseen.

Oikeudenkäyntikulut

110 Yhteisöjen tuomioistuimen työjärjestyksen 122 artiklan ensimmäisen kohdan mukaan silloin, kun valitus on perusteltu ja yhteisöjen tuomioistuin ratkaisee itse riidan lopullisesti, se päättää oikeudenkäyntikuluista. Saman työjärjestyksen 69 artiklan 2 kohdan ensimmäisen alakohdan mukaan, jota sovelletaan sen 118 artiklan nojalla valituksen käsittelyyn, asianosainen, joka häviää asian, velvoitetaan korvaamaan oikeudenkäyntikulut, jos vastapuoli on sitä vaatinut. Koska komissio on vaatinut, että Acerinox velvoitetaan korvaamaan oikeudenkäyntikulut ja koska se on keskeisiltä osin hävinnyt asian muutoksenhakuvaiheessa sekä koska se on hävinnyt ainoan ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimessa esittämänsä kanneperusteen, jonka yhteisöjen tuomioistuin on ratkaissut valituksenalaisen tuomion osittaisen kumoamisen johdosta, se on velvoitettava korvaamaan yhteisöjen tuomioistuimessa aiheutuneet oikeudenkäyntikulut. Ensimmäisessä oikeusasteessa käytyyn oikeudenkäyntiin, jonka päätteeksi annettiin valituksenalainen tuomio, liittyvistä kuluista vastataan kyseisen tuomion tuomiolauselman 3 kohdassa määrätyllä tavalla.

Näillä perusteilla yhteisöjen tuomioistuin (ensimmäinen jaosto) on ratkaissut asian seuraavasti:

1) **Euroopan yhteisöjen ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen asiassa T-48/98, Acerinox vastaan komissio, 13.12.2001 antama tuomio kumotaan siltä osin kuin siinä on hylätty Compañía española para la fabricación de aceros inoxidables SA:n (Acerinox) kanneperuste, jonka mukaan viimeksi mainitun väitettyä osallistumista yhteistoimintajärjestelyyn Espanjan markkinoilla ei ole perusteltu.**

2) **Valitus hylätään muilta osin.**

3) **Compañía española para la fabricación de aceros inoxidables SA:n (Acerinox) kumoamiskanne, siltä osin kuin se perustuu kanneperusteeseen, jonka mukaan Euroopan yhteisöjen komissio on tehnyt virheen katsoessaan, että Avesta Sheffield AB:n 14.1.1994 tytäryhtiöilleen lähettämä telekopio on todistusvoimainen, hylätään.**

4) **Compañía española para la fabricación de aceros inoxidables SA (Acerinox) velvoitetaan korvaamaan tässä oikeusasteessa aiheutuneet oikeudenkäyntikulut. Ensimmäisessä oikeusasteessa käytyyn oikeudenkäyntiin, jonka päätteeksi annettiin tämän tuomiolauselman 1 kohdassa mainittu ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen tuomio, liittyvistä kuluista vastataan kyseisen tuomion tuomiolauselman 3 kohdassa määrätyllä tavalla.**

Allekirjoitukset